No. 1861 Zaterdag 6 September 1919. 36ste Jaargang

# AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 [illegible] elken regel meer 7½ cts.

**Degenen, die met het nieuwe kwartaal October-December zich op den "AMIGOE DI CURAÇAO" abonneeren en vooruit betalen, ontvangen alle tot dien datum verschijnende nummers der Courant gratis.**

## Hoedenstroo.

III.

Ongeveer drie jaar geleden heb ik ik in dit blad dezelfde zaak bepleit nl. het met meer energie en op grooter schaal aanplanten van de *Carludoviac*-palm in Suriname voor Curaçao. Toen kwam de Heer Kesler, vroeger hier onderwijzer aan de Hendrikschool, later in Suriname, wat roet in het eten gooien met de bewering dat Suriname geen enkele verplichting had om Curaçao te helpen, waartegen de Heer L Cramer, arts in Suriname, vroeger gouvernementsgeneeskundige in deze kolonie met kracht protesteerde. In datzelfde artikel, geplaatst in het blad: *Suriname* van 15 September 1916, opende Dr. L Cramer een nieuwe gezichtspunt in deze kwestie.

„Mijn conclusie is daarom," zoo eindigde de schrijver zijn artikel:

„Voor Suriname: plant méér hoedenstroo, want ge vindt zeker een „afzetgebied er voor; en Curaçao „zou ik den raad willen geven: „wacht hier op niet, maar vraagt „terrein in Suriname aan en cultiveert er zelf uw stroo."

Er is in die dagen veel te weinig of liever in het geheel geen aandacht geschonken aan dien raad. En met rede Want wie had ooit kunnen denken, dat wij tot zoo'n radicalen en kostbaren maatregel onze toevlucht zouden moeten nemen bij de stellige belofte van de Regeering in Holland en het Bestuur in Suriname om de cultuur dier stroopalen uit te breiden? Wij stel den alle vertrouwen, dat op loyale wijze dat eerste plan zou worden uitgevoerd.

Na zooveel teleurstelling echter hebben de woorden van Dr. Cramer nieuwe waarde gekregen.

Wat daarvan te zeggen?

Het is een *radicale* maar *kostbare* maatregel. Wanneer in Suriname *voor ons eigen rekening* zooveel terreinen met deze palm beplant werd, dat de jaarlijksche productie er van aan stroo ongeveer onze tegenwoordige import aan vlechtmateriaal nabij kwam, zouden wij voor goed van Maracaibo geheel onafhankelijk komen te staan. Uitgestrekte terreinen, honderden ja duizenden Hectaren boschgrond zijn er in Suriname in overvloed te verkrijgen. Verlaten plantages worden daar dikwijls voor een appel en een ei verkocht. Doch ze kosten een kapitaal om ze opnieuw in orde en in cultuur te brengen. Wanneer dat werk en die beplanting voor rekening onzer kolonie zou plaats vinden, zou dit natuurlijk heel veel duurder uitkomen dan nu, en misschien schatten gelds kosten. Zulke terreinen moeten natuurlijk zooveel mogelijk aan de rivieren en niet te ver van de stad Paramaribo gelegen zijn, daar anders later de aanzienlijke vrachten en transportkosten de prijzen van het stroo te veel zouden drukken. Doch de mogelijk uitvoerbaarheid van dit plan kunnen wij hier niet beoordeelen, evenmin een berekening maken van de kosten Dat het kapitaal in die onderneming gestoken, eenige rente zou afwerpen, behoeft men niet te verwachten.

Alleen dus als laatste middel om onze volksindustrie te redden, wanneer het vaststond, dat de kolonie Suriname onwillig bleek om de aanplant van die palm om onzentwil verder uit te breiden overeenkomstig de behoeften onzer industrie, alléén dan zouden wij tot de uitvoering van het plan van Dr. Cramer durven adviseeren.

* * *

Zooveel is echter zeker, dat *eenige belangrijke export* van stroo uit Suriname van de gouvernementsaanplanting aldaar en nog minder van een eventueele aanplanting voor ons eigen rekening, in de eerste 10 jaar niet te verwachten is. Het geldt hier dus alleen een hulp voor de *toekomst. Voor het oogenblik* zijn wij er niets mee gebaat. En toch alleen oogenblikkelijke hulp kan onze industrie uit haar netelige positie redden, wil zij niet voor langen tijd worden stop gezet, wat voor een gedeelte reeds begonnen is

Doch er staat nog een andere weg open. Reeds drie jaar geleden, heb ik in den *Amigoe di Curaçao* van 29 Juli 1916 reeds den raad gegeven te trachten het stroo van Colombia hier in te voeren. Dat stroo van een superieure kwaliteit, het *Toquilla* stroo, waarmede dat van Maracaibo niet te vergelijken is, levert prachtig vlechtmateriaal voor middelsoort en fijnere hoeden Ook al zou dit stroo iets duurder in prijs zijn, zoo komt het toch veel voordeeliger uit, omdat al het stroo van een baal bruikbaar is en niets er van behoeft te worden weggeworpen. Het grootste bezwaar zal zijn, hoe het machtig te worden. De provincie in Colombia waar het groeit en verwerkt wordt heet *Antioquia* en deze streek ligt heel ver het binnenland in en is waarschijnlijk alleen van uit de havens Puerto Colombia (Cartagena) en Baranquilla langs de Cauca en Magdalena rivieren te bereiken. Hoogstwaarschijnlijk zal het *nu* nog niet in die havenplaatsen te verkrijgen zijn, omdat er geen uitvoer van is. Men zal dus eerst relaties met handelaars in dat stroo in de provincie *Antioquia* moeten aanknoopen die het langs die rivieren naar de kuststreek moeten verzenden. Doch dat kan geen bezwaar te zijn. Datzelfde gebeurt met het stroo van Maracaibo eveneens.

En feitelijk is dat ook geen bezwaar. Want een jaar of iets langer geleden heb ik op de vlechtschool op Pietermaai een heelen baal (*farda.*) Toquillastroo gezien en bewonderd De Heer HENRIQUEZ, de directeur dier school, heeft dus wel een middel weten te vinden om dat stroo machtig te worden. Het is spijtig, dat het toen en later bij dien éénen baal stroo gebleven is. Waar één baal te verkrijgen is, zijn er ook nog wel meer te krijgen.

Misschien staat er nog een andere weg open.

In datzelfde artikel bovengenoemd memoreerde ik, dat reeds op een vergadering van den *Handelsbond* alhier in 1911 gehouden de Heer H. J. Cohen Henriquez mededeelde, dat ook in de omstreken van Valencia en Barquisimeto de *Carludovica* palm groeit, en spoorde Z.E. de kooplieden die daar handelsrelaties hebben, dringend aan van daar dat stroo te betrekken. De Heeren hebben dat bericht toen voor bloote kennisgeving aangenomen. Daar is niets van gekomen.

Ik heb toen drie jaar geleden in alle bescheidenheid den *Handelsbond* in overweging gegeven een prijsvraag uit te schrijven ter beantwoording van de vraag: „Op welke wijze kan Curaçao het best in het bezit komen van een goed soort vlechtstroo, dat van een andere plaats dan van Maracaibo afkomstig is? Maar daar is nooit op gereageerd.

Nog een ander middel gaf ik toen aan de hand. De *Handelsbond* zou een prijs van 50— of 100 gld. uitloven aan den scheepskapitein, die de *eerste* lading ipihapa of toquilla stroo van Colombia of elders (niet van Maracaibo) hier zou aanvoeren. Doch de geest van initiatief is niet over de heeren vaardig geworden En toch zoovelen zijn er op Curaçao, ook onder den handelsstand, die er finantieel groot belang bij hebben, dat de hoedenindustrie in onze kolonie tot grooten bloei kome, en niet te gronde gaat.

Misschien dat ons Bestuur met onzen wakkeren Gouverneur aan het hoofd er beter in slaagt den geest van initiatief onder onzen handelsstand of scheepskapiteins wakker te schudden.

Mogelijk dat het Gouvernement, indien het zelf zoo'n premie uitlooft van 50 of 100 gulden te verdienen door eigenaars of kapiteins van barken, die de eerste lading *Toquilla* stroo van Colombia hier binnen brengt, meer succes zal hebben. Als prikkel om er haast achter te zetten, zou ik er vóór zijn, dat die premie binnen zes maanden moet verdiend worden.

## De onthullingen van Erzberger.

Wondere dingen zijn er in den laatsten tijd in Duitschland voor den dag gekomen omtrent de wijze, waarop in 1917 met den vrede gespeeld en gesold is, toen deze werkelijk bereikbaar was, dank zij de bemiddeling van het Vaticaan.

De Regeering in het Duitsche Rijk was echter in die dagen nog te zeer vervuld van machtswellust om hun loyale medewerking tot dien vrede te willen verleenen. Terwijl aan de fronten duizenden en duizenden ontberingen leden en den dood vonden, besteedden de diplomaten weken achtereen om een ontwijkend antwoord te formuleeren, terwijl een tegemoetkomend antwoord ontzaggelijk veel goeds had kunnen tot stand brengen. Zoo ziet men hieruit, dat met een eventueel „bestraffen" van den exkeizer, toch alle schuld aan het ontstaan en voortduren van den wereldoorlog bij lange niet zou uitgeboet zijn. Er zijn vele personen schuldig — en wellicht in hoogere mate schuldig dan Wilhelm — aan het vergoten bloed en de bedreven misdaden.

De mate der verantwoordelijkheid van Keizer Wilhelm kan men ook eenigszins berekenen, naar hetgeen bekend is geworden omtrent het vredelievend optreden in die dagen van Keizer Karel van Oostenrijk.

Deze nam de tusschenkomst van Erzberger, lid van het Duitsche Centrum, te baat om poolshoogte te nemen, waarop zijn eerste Minister Graaf Czernin terstond ontslag nam. Zoo'n „*nevenregeering*" stond hem niets aan. Maar indien Keizer Karel zijn Minister Graaf Czernin bereid had gevonden hem te dienen, gelijk hij verkoos, zou hij niet tot Erzberger zijn toevlucht hebben behoeven te nemen.

Dat alles zou nooit zoo duidelijk zijn gebleken, zegt *de Voorhoede*, indien Erzberger, de onversaagde Katholiek, niet wat tippen van dien sluier der geheimzinnigheid had opgelicht.

Erzberger heeft in de Nationale Vergadering een opzienbare rede gehouden, waarin hij mededeelde, dat de Pauselijke nuntius Pacelli in Aug. 1917 aan Duitschland heeft gevraagd om bevredigende verklaringen af te leggen in zake de vrijheid van België Den 1en Aug. had de Paus, zooals bekend, zijn Vredesnota uitgevaardigd. Daarop had Engeland geantwoord, dat de mogelijkheid van vrede sluiten zou vergroot worden, wanneer Duitschland bevredigende verklaringen omtrent België aflegde. Er bestond dus toen een kans op vrede. Duitschland heeft toen echter deze verklaringen niet willen afleggen.

In de Nationale vergadering deelt nu Bauer, minister–president, de briefwisseling van dien tijd mede tusschen Michaelis en Hindenburg, destijds rijkskanselier en opperbevelhebber, waaruit blijkt, dat beide vèr strekkende economische waarborgen in België verlangden. Hindenburg wenschte zelfs een militaire bezetting gedurende verscheidene jaren en het permanente bezit van Luik

De Duitsche regeering in Weimar heeft thans verklaard, dat alle stukken betreffende deze kwestie zullen worden gepubliceerd. Een en ander is het gevolg van Erzberger's rede, die begrijpelijkerwijze niet alleen in Duitschland, maar in de geheele wereld outzettend opzien heeft gewekt.

Von Gerlach schrijft nog naar aanleiding dezer kwestie in de *Welt am Montag*, dat hij den laatsten tijd 't heele oorlogsmateriaal nogmaals doorgewerkt heeft en met mannen als graaf Delbrük alle vraagstukken besproken heeft Hij kwam tot de conclusie, dat Duitschland de volle verantwoordelijkheid draagt voor wat geschied is. Het oorlogsgevaar dreigde niet alleen in 1914, maar bijna voortdurend sinds 1871. Dat de oorlog uitbrak, is de schuld van de militair georienteerde, of beter gezegd, van de aan de militaire opvatting onderworpen regeering van Bethmann Hollweg.

De 5de Juli 1914 is de dag van onzen zondeval. Toen kwam de Oostenrijksche afgevaardigde naar Potsdam en daar werd de eerste stap gedaan, die ons in het verderf storten moest. Oostenrijk-Hongarije, dat zonder Duitschland in militair en politiek opzicht niets was, kreeg van Duitschland toestemming om Servië af te straffen. Het ultimatum, dat den wereldoorlog ten gevolge had, werd in Potsdam geboren. De Duitsche regeering wist, dat het la-

## Eugen de Rubini.

### Proeven van Telepathie.

I.

Nederland werd in de laatste maanden bezocht door Eugen De Rubini, een Oostenrijker, die merkwaardige proeven van telepathie verricht. Te Amsterdam, den Haag, Utrecht en andere plaatsen werden reeds in 't openbaar voor medici, pers en publiek proeven afgelegd.

De Hollandsche nieuwsbladen staan vol van bijzonderheden over de hoogstmerkwaardige proeven, die deze man van zijn kunst gegeven heeft. Aan de Verslagen van *Residentiebode Voorhoede, Huisgezin* enz ontleenen wij het volgende:

Wat is telepathie? Het woord beteekent letterlijk „afstandsgevoel" en men verstaat er onder het vermogen om gedachten over te brengen, of liever om overgebrachte gedachten op te vangen, zonder dat deze op een bekende wijze waargenomen kunnen worden. Dus: gedachtenlezen. Anderen defineeren: een eenheid van denken, gevoelen en handelen bij van elkaar verwijderde personen. Dit laatste gaat bij Rubini in den regel niet op, want de gedachte welke hij opvangt, gaat uit van personen die hij bij de hand vasthoudt en met wie hij zich zelf nog inniger verbindt door middel van koperdraad; of althans hij is zeer kort bij die personen. Maar de toer blijft nog sterk genoeg.

Hoe nu dit alles te verklaren?

Telepathie is een verschijnsel, waaromtrent nog zeer veel duister is. Er zijn in de geschiedenis nu en dan wel telepathen geweest, maar vaak berusten ook dergelijke proeven op bedrog. (Thans mag dit uitgesloten geacht worden). Voor zoover ze echt waren, zijn ze te zeldzaam geweest en is er te weinig van bekend, om er gevolgtrekkingen van beteekenis aan te ontleenen. Verschillende theorieën worden verkondigd om het verschijnsel te verklaren. Een der Amsterdamsche geneesheren, die de proeven in de hoofdstad meemaakte, verklaarde later het experiment niet zoozeer uit telepathie als uit de fijne sensibiliteit van Rubini, die zou kunnen voelen, wat de ander denkt en daardoor reacties in zijn pols opwekt. Dat is dan geen gedachtenlezen meer, maar voelen. Een andere verklaring is deze: Het denken gaat met een soort uitstraling gepaard; deze uitstraling verzamelt zich op de oppervlakte van het menschelijk lichaam, kan door de lucht overbracht worden ook langs een koperen draad. De afzender moet zijn gedachte geconcentreerd houden op den bepaalden last, die uitgevoerd moet worden. Is de concentratie — die niet iedermans werk is — onvolkomen, dan lukt de proef niet of maar half. Meer moderne verklaring is, dat onze hersenen zouden kunnen werken als draadlooze telegraphie en telephonie. Als deze theorie opgaat, is er zoo nu en dan een verschijnsel van waar genomen, maar de eigenlijke werking is dan nog onbekend. Vindt men die, dan zou er vermoedelijk heel veel uit volgen.

Wat er van zij, de telepathie is nog niet wetenschappelijk te verklaren. We behoeven er echter ook geen dwaze onderstellingen over op na te houden. Hoeveel, dat vroeger onbegrijpelijk leek, is door latere uitingen volkomen duidelijk geworden.

Ronduit gezegd, hebben we nooit veel op gehad met telepathische experimenten. We hielden ze steeds voor erg verdacht. En toen we van de Amsterdamsche proeven hoorden, trokken we nog de schouders op. Men begrijpt dus, dat we extra op ons *qui vive* waren, toen de aangekondigde proeven van Rubini plaats hadden. Maar al gauw konden we constateeren, dat van bedrog bij Rubini geen sprake is. Zonder twijfel weet deze vreemdeling een bevel, waarop men voortdurend denkt, uit te voeren, zonder dat men hem door uiterlijke teekenen den weg wijst. Hoe hij het doet, valt nog niet juist te zeggen. En hoe men het noemen moet, evenmin.

Hij zelf bestempelt het *niet* als gedachtenlezen, maar noemt telepathie het „vermogen een opdracht uit te voeren, die iemand slechts in gedachten geeft". Hieruit volgt, dat voor elk telepathisch experiment twee personen noodig zijn: de opdrachtgever en de telepaat.

Allereerst is hiertoe volstrekt noodig, dat de opdrachtgever zich voor elk detail van de uit te voeren opdracht volkomen bewust is; vooral moet hij, wanneer de opdracht het gebruiken van verschillende voorwerpen vereischt, zeer nauwkeurig weten, waar deze zich bevinden. De opdrachtgever moet in strenge volgorde altijd denken aan datgene, wat de Rubini het eerst moet doen om het eindresultaat te bereiken. B. v. een opdracht luidt: Rubini moet een naald, die in het kussen van een hoekplaats van de 3e rij gestoken is, daaruit halen. Hij moet ze brengen aan de dame, die op de 5e stoel van de 8e rij zit; daarna haar taschje nemen, het openen, er een zakdoek uithalen en daar de naald in steken. De opdrachtgever moet nu achtereenvolgens *in gedachten* bevelen: Ga rechtuit, naar rechts, naar links, al naargelang waar hij zich met Rubini op dat oogenblik bevindt.

Wanneer Rubini op de bedoelde

ter ontstane voorstel om het Oostenrijksche-Servische conflict te localiseeren, humbug was.

Na de eerste zonde komt de tweede in de dagen van 23 tot 28 Juli, toen Grey al wat mogelijk was deed om tot overeenstemming te komen

De derde zonde bestond daarin, dat men de Russische mobilisatie niet met de Duitsche mobilisatie, maar met de Duitsche oorlogsverklaring beantwoordde. De Duitsche regeering heeft den brand gesticht en het blusschen onmogelijk gemaakt.

De schuld van de verlenging van den oorlog is haast zoo groot als de schuld aan het ontstaan van het conflict.

Erzberger heeft door zijn onthullingen bewezen, dat het slechts Duitschland's schuld gew est kan zijn, dat de mogelijkheid tot vrede sluiten niet waargenomen werd.

Engeland vatte het eerst het plan op en Frankrijk stemde toe. Van Elzas Lotharingen was niet eens sprake. Alleen van België. Aan België moest Duitschland het gedane on recht herstellen. De Paus zou als bemiddelaar optreden. In een paar weken tijds kon een vrede door overeenkomst geteekend zijn. Men kent echter het antwoord, dat Michaelis aan den vertegenwoordiger van den Paus zond.

Het staat dus vast: De wereld kon in den zomer van 1917 den vrede krijgen Maar dat paste niet in den overwinningsroes van onze generaals, dat paste niet in den waanzin van de kapitalistische expansie onzer groot-industrieëlen. En de regeering, die onder annexionistischen invloed stond, gaf toe.

Men stelle zich den indruk voor, die het Duitsche antwoord aan den Paus, op Frankrijk, op Engeland, op Wilson gemaakt hebben moet.

Overal wilde men vrede, alleen in Duitschland wilde men de zegepraal

Trouwens reeds vroeger, in 1916, had Duitschland vrede kunnen hebben. Wilson zou ons op het einde van 1916 ook aan den vrede geholpen hebben. Maar de Duitsche heerschers gaven de voorkeur aan den verscherpten duikbootoorlog, die Engeland in 6 maanden op de knieën moest werpen. Zelfs in de lente van 1915 had men al vrede kunnen sluiten, toen Engeland den dienstplicht nog niet had ingevoerd en toen daar nog de groote pacifist Grey en de bezadigde Asquith regeerden. In Holland kwamen toen Duitsche mannen met invloedrijke Engelschen in contact. En de Hollandsche secretaris-generaal Dresselhuis was bereid als eerlijk tusschenpersoon met belangrijke mededeelingen naar Londen en naar Berlijn te gaan. Toen ook gold het slechts België. Maar het Duitsche departement van Buitenlandsche Zaken wilde niets weten en hechtte geen belang aan het bezoek van een Hollander. Er waren toen juist overwinningsberichten van het Oostelijk front binnengekomen.

Zoo heeft men dan de eene misdaad na den anderen aan het Duitsche volk begaan.

---

plaats gekomen is en zoekende bewegingen maakt, moeten de *in gedachte* gegeven bevelen hem den weg aangeven: Hooger, dieper, naar rechts, naar links, er uit nemen enz., al naar de omstandigheden. Doet Rubini een onderdeel van de handeling verkeerd, dan bevele de opdrachtgever dadelijk, *altijd in gedachten* met kracht: „Verkeerd" en bevele dan dadelijk het juiste.

Gaat het experiment aldus, dan heeft Rubini het vrij zeker, zooals we in een der zalen van Centraal konden constateeren. Daar waren een drietal medici en een aantal journalisten bijeen om proeven te nemen. Nadat Rubini en zijn impressario hadden kennis gemaakt, werden de aanwezigen alleen gelaten om plannen te beramen. Achtereenvolgens werden eenige toeren glad uitgevoerd. Zoo luidde het, niet uitgesproken, bevel: een bepaald bordje van den wand nemen, het naar een andere zaal brengen en daar op de piano zetten. In een oogwenk was dit zonder haperen volvoerd. Een volgende proef was een sigarenafsnijder uit den rechtervestjeszak van A. naar den zak van B. overbrengen. Deze proef slaagde ook zonder haperen. Een derde, met een sigarenkoker, duurde wat langer, maar werd ook volbracht.

Tot dusver was Rubini met zijn opdrachtgever steeds verbonden met koperdraad. Ook zonder verbinding volbracht hij echter verschillende proeven. Echter moet de opdrachtgever steeds in zijn nabijheid blijven. Op deze wijze zocht hij o. a. in een paar minuten 4 spelden op, die op verschillende plaatsen verborgen waren.

(*Wordt vervolgd.*)

# NIEUWE WETSONTWERPEN.

*1. Aangifte bij den Burgelijken Stand.*

## Memorie van Toelichting.

Volgens artikel 21 van het Burgerlijk Wetboek voor de kolonie Curaçao moeten de aangiften van geboorten steeds binnen drie dagen na de bevalling worden gedaan, onverschillig of de geboorten in het stadsdistrict dan wel in de overige districten heeft plaats gehad. Voor personen, die in de buitendistricten woonachtig zijn, is het, vooral als zij geen vervoermiddel tot hunne beschikking hebben, meermalen moeilijk hun verplichting na te komen, waarbij niet uit het oog mag worden verloren, dat artikel 467 van het Wetboek van Strafrecht het niet voldoen daaraan met geldboete strafdaar stelt.

Ten einde aan de hieraan verbonden bezwaren tegemoet te komen, wordt in nevensgaand ontwerp voorgesteld, voor wat de buitendistricten aangaat, den termijn op zestien dagen te brengen, waardoor tevens bereikt kan worden, dat de aangifte ook op politie- of andere posten aan den districtmeester wordt gedaan op de uren dat deze daar zitting houdt.

Overigens kan er dezerzijds op gewezen worden dat ook in Nederlandsch-Indië en Suriname soortgelijke bepalingen bestaan.

Het begrip „stadsdistrict" is in de verordening van den 6den Februari 1918 (P. B. N°. 39) bepaald.

*2. Verbod van toelating van jeugdige personen, op strafzittingen, en regeling van het verstek.*

## Memorie van Toelichting.

Bij de wetten van den 11 den April 1919 (Staatsbl. nrs. 173 en 174) zijn in het Nederlandsche Wetboek van Strafvordering wijzigingen aangebracht, die het niet alleen met het oog op art. 138 van het Regeeringsreglement, doch ook uit anderen hoofde wenschelijk schijnt in deze kolonie in te voeren. Een daartoe strekkend ontwerp, dat hiernevens gaat, is zooveel mogelijk met de aangehaalde wetten in overeenstemming en bevat slechts zoodanige afwijkingen als waartoe de omstandigheden nopen.

Art. 1 plaatst zich op het standpunt dat jeugdige personen in het algemeen niet tot de bijwoning van openbare terechtzittingen in strafzaken behooren te worden toegelaten. Bij de behandeling van strafzaken hooren zij allerlei en wordt hun aandacht gevestigd op de feiten en toestanden, waaraan zij tot nog toe niet gedacht hadden, wat niet kan nalaten een verderfelijken invloed op hen uit te oefenen. Waar de openbaarheid der terechtzittingen, een der grondbeginselen van onze hedendaagsche strafvordering, die terecht als een waarborg van eene goede rechtsbedeeling wordt beschouwd in dit opzicht ongewenschte en noodlottige gevolgen dreigt te hebben, verdient het alleszins aanbeveling ten aanzien van de aangeduide groep de openbaarheid te beperken te meer daar de waarborg er in het geheel niet door vermindert. De uitdrukking „als toehoorders" geeft te kennen, dat het verbod niet gericht is tegen personen, die ter terechtzitting gedagvaard of opgeroepen zijn, als beklaagden, getuigen, deskundigen en tolken.

De artikelen 2, 3 en 4 beoogen eenige leemten, die de regeling van het verzet vertoont, aan te vullen en omslachtige en nutteloze formaliteiten te vereenvoudigen. De afwezig gebleven beklaagde moet weten, dat er tegen hem eene zaak aanhangig is gemaakt en in de gelegenheid gesteld worden desgewenscht tegen een veroordeelend verstekvonnis op te komen. Door de voorgestelde bepalingen worden de belangen van de bedoelde beklaagden naar behooren behartigd en op eene wijze dat ook het openbaar belang daardoor gediend wordt. De nieuwe regeling brengt eene groote verbetering aan en waarborgt een meer doelmatige behandeling van het verzet.

Tot verdere toelichting moge verwezen worden naar de bij de tot stand koming van de aangehaalde wetten gewisselde stukken, die aan den Raad ter inzage worden overgelegd.

## 3. Bestrijding van Heling.

*Memorie van toelichting.*

Bij de Wet ven 7n. Juni 1919, Staatsblad No. 311, houdende nadere voorzieningen ter bestrijding van heling zijn ter zake in Nederland bestaande bepalingen uitgebreid en verscherpt. Dit onderwerp is ook in onze wetgeving onvoldoende en gebrekkig geregeld en met name zijn de artikelen 431, 432 en 457 van het Curaçaosche Strafwetboek ontoereikend om alle handelingen en praktijken van bedenkelijken aard op dit stuk tegen te gaan en te achterhalen en den ingezetenen die bescherming te verzekeren, waarop zij ten aanzien van hunne roerende goederen aanspraak mogen maken. Herziening der betrekkelijke voorschriften is daarom ook voor deze kolonie alleszins wenschelijk en daarbij is de boven aangehaalde wet als voorbeeld gevolgd.

Is thans aleen de *opzettelijke* heling strafbaar (art. 431 en 432), nevensgaand ontwerp vult die artikelen aan en maakt ook van den culposen vorm melding, nl. van de schuld van den dader waaraan het te wijten is, dat zijne handeling een door misdrijf verkregen voorwerp betreft. Het woord „schuld" heeft hier de beteekenis welke het overigens in ons strafwetboek heeft, nl. die van grove of merkelijke schuld, zoodat niet de uiterste zorgvuldigheid vereischt wordt.

Het ontwerp richt zich voorts tegen opkoopers en dergelijke personen die van ieder die zich tot hen vervoegt, vaak van kinderen, van te kwader naam en faam bekende lieden, die meermalen met de justitie in aanraking geweest zijn, ver beneden de waarde en tegen een spotprijs allerlei voorwerpen koopen met de bedoeling die te gelegener tijd met winst van de hand te kunnen doen. In eene verordening ter bestrijding van heling kan uitteraard niet worden volstaan met strafbedreigingen tegen hen die voorwerpen koopen, in pand nemen enz., van de misdadige herkomst waarvan zij kennis droegen of zich eenige voorstelling hebben gemaakt, althans hebben moeten maken, maar behoort verder te worden gegaan en het opkoopersbedrijf geregeld en maatregelen genomen tegen hen, in wier handen gestolen goed terecht komt en die uit de opbrengst daarvan voordeel trekken. De zekerheid het oneerlijk verkregen voorwerp na de toeëigening van de hand te kunnen doen, is ook een prikkel om diefstallen en andere vermogensmisdrijven te plegen, zoodat de minder nauwgezette opkooper in zekeren zin als de medeplichtige van den dief is te beschouwen en zelfs van den opkooper, die geheel te goeder trouw te werk gaat, iets meer mag worden geëischt.

Tot verdere toelichting zij het vergund naar de bij het tot stand komen van bovenbedoelde wet tusschen de Regeering en de Staten-Generaal gewisselde stukken te verwijzen, die aan den Raad ter inzage worden overlegd.

## 4. In- en uitvoer van mais, maismeel en tarwemeel.

*Memorie van Toelichting.*

De natuurgesteldheid van deze Kolonie brengt mede, dat men hier, voor wat betreft de eerste levensmiddelen, als mais, maismeel bijna geheel, en, wat tarwemeel aangaat, geheel afhankelijk is van het buitenland.

Die afhankelijkheid wordt, zoo als vah zelf spreekt, in tijden van droogte en oorlog in scherpere mate gevoeld.

Nu is weliswaar de groote wereldbrand achter den rug, maar ieder verwacht een tijd, waarin door een strijd tusschen kapitaal en arbeid zoodanige verschuivingen zullen plaats hebben, dat het economisch evenwicht zeer gemakkelijk kan worden verstoord,

Door het tegenwoordig algemeen wereldverkeer doen zelfs geringe storingen zich op veraf gelegen plaatsen gevoelen, niet in 't minst daar, waar door een gemis aan eigen productie, die botsingen onmiddelijk invloed kunnen uitoefenen op den aanvoer.

De invoer van mais, maismeel en tarwemeel wordt hier in verband met de schommelende prijzen en daarmede gepaard gaand risico voor den importeur steeds zoo beperkt mogelijk gehouden, zoodat zelfs een betrekkelijk kleine storing in den regelmatigen aanvoer onmiddelijk een tekort aan het noodige volksvoedsel doet ontstaan.

Dit is nog onlangs gebleken, toen door een staking te New York de voorraad hier bijna uitgeput raakte. Het had weinig gescheeld of het volk had totaal gebrek aan levensmiddelen gehad.

Om dit laatste te voorkomen is 't noodig, dat het Bestuur den invoer van deze artikelen ter hand neemt of de controle op den invoer gaat uitoefenen, omdat het Bestuur niet de financieele uitkomst van dien invoer voor oogen heeft, doch van het standpunt uitgaat, dat de arbeider zoo eenigzins mogelijk voor een niet te hoogen prijs 't voor hem noodige voedsel moet kunnen koopen.

Gezien nu de geldende prijzen zal aanvankelijk de verkoop van levensmiddelen door het Bestuur niet dan met verlies voor de Koloniale kas kunnen geschieden, doch, wanneer de prijzen weer teruglopen, zal op den verderen verkoop getracht worden een kleine winst te maken tot dekking, zooveel mogelijk, van het geleden verlies.

Dit laatste zou willicht bezwaren opleveren, indien de handel terstond na het teruggaan der prijzen als concurrent van het Bestuur kon optreden, en zou tevens aanleiding geven dat ten slotte èn de handel èn het Gouvernement aanzienlijke verliezen zouden leiden.

De geheele invoer van mais, maismeel en tarwemeel zal daarom in handen of onder contrôle van het Bestuur gebracht worden en blijven, totdat de toestanden zich weer geheel zullen hebben genormaliseerd.

Om een en ander mogelijk te maken wordt het tegenwoordig ontwerp aan Uwen Raad ingediend.

Eveneens is het noodzakelijk te waken tegen den uitvoer van levensmiddelen uit de Kolonie, waaraan zij zelve behoefte heeft of kan krijgen.

Liet men dien onbeperkt, dan zou het kunnen gebeuren, dat de Kolonie op een gegeven oogenblik ontbloot werd van het noodige, want ook in omliggende plaatsen zal prijsstijging vermoedelijk niet uitblijven; deze kan weer op haar beurt den uitvoer uit de Kolonie prikkelen, en tot gevolg hebben wegvoering van levensmiddelen, waaraan hier behoefte is.

De bepalingen zullen zoo gesteld worden, dat zij den uitvoer van voedingsmiddelen van het eene eiland naar het andere zoo weinig mogelijk in den weg leggen.

Toch zal het voor een behoorlijke controle noodig zijn om dien uitvoer niet zonder een bepaalde vergunning te laten plaats hebben.

## 5. Bioscopen.

*Memorie van Toelickting.*

Nevensgaand ontwerp heeft de strekking den toegang tot openbare lichtbeeldenvertooningen te ontzeggen aan kinderen beneden de zestien jaren, tenzij er vooraf zekerheid bestaat dat hetgeen vertoond zal worden, geen nadeeligen invloed op hen kan uitoefenen. Het behoeft geen betoog, dat de film, die tot vermeerdering der kennis bij de jeugd dienstbaar kan gemaakt worden of haar eenige aangename oogenblikken kan verschaffen, door het in beeld brengen van gewaagde zaken of prikkelende tooneelen minder gunstige gevolgen kan te weeg brengen. Veel nut kan er van onderrichtende films verwacht worden; het vertoonen van mooie natuurtafereelen of het geven van tooneelen, waarvan de kinderen door een enkele plaat of [illegible] een voorstelling [illegible] gunstig werken, terwijl het vertoonen van onschuldige grappen en kluchten zeker aan te bevelen is om hen van een gepast vermaak te laten genieten. Echter moeten de films geweerd worden, die schadelijk op den kindergeest werken en waarvan te verwachten is, dat zij de verbeelding van het kind zoo wel op zedelijk als op ander gebied in een ongewenschte en verkeerde richting zullen leiden.

Het toezicht, dat het ontwerp in het leven wil roepen, lijkt een geschikt middel tot het bereiken van het beoogde doel. Films die tot ontwikkeling en gepaste ontspanning van de opgroeiende jeugd kunnen bijdragen, zullen als kindervoorstelling worden toegelaten en er zal zorg voor gedragen worden dat slechts wat voor kinderen geschikt is, hun bij openbare lichtbeeldenvertooningen onder de oogen komt.

# VREDE.

Amerika kan dezer dagen eenige welkomstfeesten vieren. Generaal Pershing, de oppercommandant van de Unie-legers, die in den oorlog den doorslag gaven, keerde deze week naar zijn land terug per s.s. „Leviathan" (de ex-„Vaterland") welk schip hem te Brest kwam afhalen. Al wat groot is in Frankrijk, wuifde den scheidenden bondgenoot-generaal een hartelijk afscheid toe en in zijn vaderland zijn grootsche voorbereidingen getroffen voor een plechtige ontvangst en huldiging.

Eenige dagen na Pershing's vertrek kwam Kardinaal Mercier naar Parijs om vandaar naar Brest te vertrekken eveneens op doorreis naar de Vereenigde Staten. Het heet, dat Z. H. de Paus den Belgischen kerkvorst met een gewichtige zending heeft belast en dat hij met president Wilson eenige Conferenties zal hebben aangaande den Volkerenbond. De Kardinaal zal door het Amerikaansche volk geëerd worden als de moedige, nobele strijder voor het recht, die vier jaar lang onder de meest droevige omstandigheden het Belgische volk heeft getroost en moed ingesproken.

Generaal Pershing heeft nog, vóórdat hij Europa verliet, een kort bezoek gebracht aan Italië, waar de verbittering tegen Wilson nog niet geluwd is. De Italiaansche bladen zien in deze visite een waarborg voor de verbetering der Italiaansch-Amerikaansche betrekkingen, die nogal slaphangende waren. Doch wat een bezoek beteekent en welk een invloed 'n momenteel opgeschroefd enthousiasme uitoefent is gebleken na het bezoek van President Wilson zelf, die gehuldigd is méér dan ooit Italië's koning. Blijvende vriendschap eischt een hechter fundament dan een luidkeels „evviva"-geroep.

Tegelijk lezen wij nu, dat Tittoni en Lloyd George op een landgoed ergens in Zuid-Frankrijk zijn samengekomen om de Fiume-quaestie, de doorn in het vleesch, op te lossen resp. te verwijderen. En als resultaat wist „Le Journal" reeds mede te deelen, dat de stad Italiaansch zal worden met een gemeentebestuur, bestaande uit twee Italianen, twee Jugo-Slavonen en één inwoner der stad Fiume zelf. Het komt er nu maar op aan, welke richting deze persoon is toegedaan.

Fransche, Engelsche en Italiaansche ministers zijn overeengekomen alles aan te wenden ten einde het lijden in Europa zoo spoedig mogelijk te verzachten. Daarom is besloten de Duitsche krijgsgevangenen, nog in Frankrijk aanwezig, aanstonds naar hun land te doen terugkeeren. Aldaar zijn zij welkome werkkrachten, want de stakingen in Duitschland nemen weer toe. Méér dan 4 miljoen man in het geheele rijk heeft het werk neergelegd, in Berlijn alléén 300.000, en bedreigt aldus de thans heerschende rust en orde. Wél mocht president Ebert dezer dagen dan ook waarschuwen tegen de anarchie, die op komst is en allen aansporen één te zijn van wil, van bedoeling en richting teneinde het ineengestorte vaderland weer er bovenop te helpen. Inwendige verdeeling doet inboeten aan kracht naar buiten en deze blijft hoogst noodzakelijk want aan den politieken hemel dreigen weer donkere wolken.

Nauwelijks heeft Duitschland een nieuwe Constitutie, 'n grondwet ontworpen of Frankrijk steekt dreigend den vinger op. De juridische afdeeling van de Parijsche Conferentie heeft aan de regeering te Berlijn veertien dagen tijd gelaten om in genoemde grondwet de bepaling te schrappen, dat Oostenrijksche afgevaardigden in het Duitsche parlement kunnen zitting nemen. Wordt aan den eisch niet voldaan, dan volgt onmiddelijk de bezetting van Frankfort. Hoever ligt de tijd achter ons, dat als een heilig recht werd gepredikt en bezworen de onafhankelijke zelfbepaling van ieder land in zuiver inwendige aangelegenheden. Ook na de onderteekening van het tractaat kunnen we nog wel spannende gebeurtenissen verwachten.

Eénheid heeft het Duitsche volk ook noodig tegenover de Fransche kuiperijen in het Rijnland. Het volk wil daar vrij zijn en los van Pruisen; dit is hun goed recht. Doch zij wenschen evengoed Duitschers te blijven als Beieren en Saksen. Hier nu ligt het gevaar. Frankrijk propageert—Maurice Barrés kwam er openlijk voor uit—de afscheiding en de voorloopig nog slechts economische aanhechting van het Rijnland aan den Westerbuur. Hierdoor wordt de toestand vertroebeld; want wat het beteekent een geschenk uit de handen van den vijand aan te nemen, is gebleken in het Belgisch activisme en de quaestie van de Gentsche Hoogeschool voor de Vlamingen. Nogmaals, Ebert had redenen te over om tot eenheid aan te sporen.

Het kleine Montenegro, dat vast op zijn stuk staat in zake zijn onafhankelijkheid—'t is een zeer kleine natie—gaat niet akkoord met de Servische zucht naar expansie en inlijving. Het „land der bergen", dat eerst zijn gebied tegen Oostenrijk had te verdedigen, ziet het gevaar thans van zijn vroegeren bondgenoot naderen. Een Servische opstand over het geheele land is uitgebroken, waarmee de grootere buurman, die sterke troepenmachten afzond, nog niet klaar is.

In Kroonstadt straatgevechten tusschen geallieërde troepen en Bolsjewiki, luidt een telegram, waarbij tevens gemeld wordt, dat een leger van 40.000 Duitschers uit Lithauen naar Rusland optrekt, zoogenaamd,—zegt Parijs—om admiraal Koltchak te helpen tegen Lenin. 't Blijft een sfinxen geschiedenis wat er zich toch in Rusland afspeelt en hoe de ware toestand er uitziet.

Oostenrijk heeft den 2en September het vredesverdrag thuis gekregen en

moest binnen vijf dagen teekenen; weer een slot van een drama op het wereldtooneel.

Aan de griep stierf in Zuid-Afrika generaal Botha, de man, die indertijd de zaak der Boeren, zijn landgenooten, heeft verraden door de gunst van Engeland te zoeken. Zijn gedachtenis zal daarom door vriend noch vijand worden geëerd.

## Berichten uit de Kolonie.

### [illegible] Koninginnedag.

[illegible] een echte nationale feestdag in den waren zin des woords, zeldzaam mooi en in eerbiedige feeststemming is de Koninginnedag deze week Maandag gevierd

Ontbrak vroeger vóór den oorlog zelden of nooit op dien dag een oorlogsschip in onze haven, dit jaar moesten wij dat voorrecht missen. Dat gaf meer kleur aan het feest. De parade van het garnizoen, versterkt door een afdeeling Jantjes, verhoogde het nationale bewustzijn. Maar toch we gelooven dat wij juist aan dat afwezig zijn van een oorlogsbodem het misschien te danken hebben, dat er zoo'n echte blijde, opgeruimde en vergenoegde feeststemming heerschte, die nergens een oogenblik tot luidruchtige gejoel of tot dronkemanstooneelen is overgeslagen.

Den geheelen dag bewoog zich een tallooze menigte in kleurige feestkleedij langs de straten. Vooral aan beide zijden der haven tijdens de uren der volkspelen, was het een gezellige drukte, die tegen den avond, [illegible] op en het prachtige vuurwerk haar [illegible] kingskracht op het publiek [illegible] inwerken, tot een reuzenvolksmenigte was aangegroeid, die in stille bewondering of in gullen lach, of in luiden bijvalskreten van hun tevredenheid en instemming blijk gaven.

[illegible] der volkspelen, [illegible] de kluchtige of spannende [illegible] der wedstrijden, de traditioneele vreugdeschoten van de batterij van het fort Amsterdam, de optocht der schoolkinderen, die van de scholen als uitgangspunt in levendige vroolijkheid, met cocarde en scherp of vlaggetje getooid, optrokken naar het Gouvernementsplein ter uitvoering der aubade, [illegible] aantrekkelijke en sympathieke muziekkorps der weesjongens van Santa Rosa dat alles brachten animo en enthu[illegible]

De feestcommissie heeft wél een vermoeiende dag, maar ook eer van haar werk gehad. Het is natuurlijk moeielijk iedereen tevreden te stellen. Kleine fouten vallen er altijd te verbeteren. Dat zijn vingerwijzingen voor het volgend jaar. De audiëntie ten Gouvernementspaleize was zeer [illegible]. Bij afwezigheid, wegens ziekte en rouw van den Procureur, voerde Dr. Ferguson, [illegible] oudste lid van den Raad [illegible] het woord.

[illegible] avondpartij, receptie en bal Dinsdagavond bij den Gouverneur was *splendid*. Daarover is iedereen in de wolken.

Het is een eenig mooie dag geweest.

### [illegible]

[illegible] de *Frederik Hendrik* zal a.s. Maandag de Hoog Eerw. pater G. F. WOLSKY uit onze kolonie naar het Moederland vertrekken, na gedurende 7 jaren alhier als Vicaris Provincialis werkzaam te zijn geweest.

Dit vertrek [illegible] ook ver buiten den kring der paters, voor wie hij steeds een zorgzame vader en zachtmoedige leidsman is geweest, zal door zijn heengaan een pijnlijk gemis worden gevoeld. Want behalve door zijn vele, drukke be[illegible] den H.E. [illegible] vertegenwoordigde, heeft pater WOLSKY zich in de Missie hoogst verdienstelijk gemaakt door zijn ijvervolle zielzorg en echt priesterlijken arbeid. Wanneer door ziekte of repatrieëring een plaats openviel, waarvoor dadelijk [illegible] beschikbaar was, dan bood [illegible] aanstonds den Bisschop zijn [illegible] aan en werd hij bereid gevonden [illegible] plaats te bezetten, onverschillig [illegible] van welk karakter deze post ook was. [illegible]ermalen heeft hij als plaatsvervanger van Mgr. VUYLSTEKE gefungeerd, [illegible] storaat waargenomen, als Rector [illegible] y en in andere gestichten de [illegible] lijke bedieningen verricht maar [illegible] met het gewone kapelaanswerk [illegible] belasten Zie[illegible] en nederig[illegible] hierin [illegible] uit.

W[illegible] door zijn opgeruimd karacter, [illegible] ttigen, vriendschappelijken om[illegible] levendige belangstelling in alles wat de Missie betrof, zijn aanmoedigend woord en krachtigen steun, zijn dikwerf daadwerkelijk voorbeeld het vertrouwen en de liefde zijner confraters, ook bij de overige religieuzen, bij de leeken en het geloovige volk van Curaçao heeft hij zich door zijn eenvoud en priesterlijken arbeid hooge achting en ware sympathie verworven.

Altijd was men van zijn jawoord verzekerd wanneer men hem vroeg voor een triduum, predikatie of assistentie in den biechtstoel.

Dan wist hij door zijn warm, apostolisch woord van zijn priesterlijken ijver en gloed over te storten in die hem aanhoorden en in zijn gewetensvol zielsbesturen mede te deelen van zijn diepbezonken godsdienstig gevoel en degelijk religieus leven.

Als directeur der Derde Orde trachtte hij de leden op te voeren tot een volmaaktere levenswijze, het voetspoor volgend van den H. Vader Dominicus. Meerdere jaren lang was hij leider van den St. Thomaskring, waar hij door zijn apologetisch woord wist te boeien evenals op de ontwikkelingsavonden, voor een aantal Katholieke mannen gehouden. Stil weldoen was hem een vreugde en vele armen, die in verborgenheid hun zwaar lot weten te dragen, verliezen in hem de hand, die hen ondersteunde.

Pater WOLSKY heeft hier zeven jaren van werkzaamheid doorgebracht, vruchtbaar voor het zielenheil, rijk aan kostbare verdiensten voor den hemel. En wanneer ook al somtijds het weelderig uitgestrooide zaad op de steenrots of tusschen de doornen viel en niet tot rijpe halmen uitschoot, het loon voor zijn arbeid zal God hem niet onthouden.

Met droefheid in het hart neemt de Missie afscheid van hem en de troost, die ons blijft is het bewijs van vertrouwen, dat het Moederland hem schonk door hem te verkiezen voor een hoogen, verantwoordelijken post, het prioraat in het Moederhuis te Huissen; waarlijk een keuze, die den [illegible]

Straks bij het vertrek zal er een traan worden [illegible] scheiden zwaar valt doch van [illegible] is de plaats, die pater WOLSKY zich in het hart van honderden blijvend heeft verzekerd, waardoor zijn vertoeven onder ons steeds met vreugde zal worden herdacht.

### Union San Hose Otrabanda.

[illegible] waren ll. Zondag na de Hoogmis in het lokaal der Vereeniging in feestelijke stemming bijeen. En geen wonder. Zijn Exc. Gouverneur O L Helfrich zou een bezoek brengen aan de Vereeniging en meer, nog Z. H. Ed. Gestr. had een [illegible] geven van zijn [illegible] door het Beschermheerschap over deze vereeniging te aanvaarden. Onder de op[illegible] toonen van het strijkorkest, dat het nationale volkslied speelde, in de zaal binnengeleid nam Z. Exc begeleid door Mgr. Vuylsteke en de geestelijkheid der parochiekerk plaats, waarna de directeur der Ver. de Eerw. Pater Bührs het woord nam en Z Exc. het Beschermheerschap der Ver. aanbood. Z. H. E G. dank [illegible] voor die eer en moreelen [illegible] daarmee aan de Ver gevend hopend dat het tot meerdere bloei zou strekken van de Union di S Hose, tot grooteren prikkel voor de leden.

De Gouverneur daarop den Directeur beantwoordend, dankte voor [illegible] woorden, erbij voegend, dat hem en als Gouverneur en vooral als Katholiek Gouverneur de bloei van vereenigingen als deze, die de steun zijn van Kerk en Maatschappij, ten zeerste ter harte gaat, en daarom een dronk wijdde op haren bloei, groei en voorspoed.

Nadat nog eenige muzieknummers gezongen waren, nam ook Mgr. het woord die in herinnering bracht, dat de grootste eer aan de *Union [illegible] Hose* door den Gouverneur dezen dag bewezen, niet bestond in het bezoek van zijn Excellentie, ook andere Gouverneurs hadden het lokaal der Ver. bezocht Doch de groote eer die de *Union* van daag ten deel valt, bestaat hierin dat Gouverneur Helfrich zulk een hoog bewijs van zijn waardeering voor het sociaal werken dezer Ver. heeft willen geven door ook als Beschermheer dezer Ver. te willen optreden. Dat is een machtige steun. [illegible] wanneer de Gezellen zien dat zoo[illegible] geestelijke als wereldlijke Overheid dat werk steunt, is dat ook [illegible] prikkel te meer, om die bela[illegible] te waardeeren en goede degelijk[illegible] te zijn, waardige leden [illegible] Maatschappij, voorbeeldige [illegible] of leden van het christelijk huisgezin. Kolping, Weisz en alle groote sociologen zijn het hieromtrent eens, dat de hervorming, de verbetering der Maatschappij moet uitgaan van het huisgezin.

Toen het beneden lokaal van dit gebouw onlangs vrij kwam door de overbrenging van de drukkerij van het Vicariaat naar ruimere lokalen in het St. Thomas College, had Mgr. een oogenblik er aan gedacht, om dat lokaal te verhuren om de financiëen van het Vicariaat wat te verlichten, doch toen Pater Bührs bij Z.D.H was gekomen om te vragen ook dat lokaal bij zijn Union bij te trekken, toen was Mgr. voor dien aandrang bezweken in het belang der gezellen om mede te werken den bloei der Union te bevorderen om in dat lokaal een bibliotheek lees— en biljartkamer te openen om zoo het zijne bij te dragen voor de ontwikkeling en ontspanning der leden.

Na dit hartelijke woord van Mgr, werden nog eenige liederen gezongen Daarna nam de Gouverneur afscheid en werd het nieuwe lokaal in oogenschouw genomen. Dat lokaal maakte een verrassenden indruk Niemand zou daarin weer de oude drukkerij herkennen. Het noodigt uit tot binnentreden. Netheid, gezelligheid, ernst werken hier samen was om op een druk bezoek te rekenen. Moge het medewerken tot nieuwen bloei van de Union onder de wakkere leiding van zijn tegenwoordigen directeur den Eerw. Pater R. Bührs.

### St. Jozefs-Gezellen-Vereeniging Pietermaai.

Voor een talrijke schare genoodigden, waaronder, behalve Z.D.H. de Apostolische Vicaris Mgr. M. G. VUYLSTEKE, ook Z Exc. de Gouverneur en dochter behoorde, had Woensdagavond in de St. Jozefs-Gezellen Vereeniging op Pietermaai de eerste uitvoering plaats van het drama *de Verloren Zoon* met het blijspel *Balia di fucoe*.

Vóór de uitvoering een aanvang nam, heette de Eerw Directer Pater POIESZ de aanwezigen en speciaal zijn. Hoog Ed. Gestr. Heer den Gouverneur van harte welkom, het een, zeer hooge eer rekenend Z.Exc. in hun midden te mogen begroeten, dat voorrecht des te meer waardeerend daar de Gouverneur ondanks de overstelpende bezigheden en drukte van de laatste dagen toch dat bewijs van sympathie aan de St. Jozefs-Gezellen Vereeniging had willen geven.

Niettegenstaande alle spelers van den avond voor de eerste maal op de planken verschenen, kon men 't [illegible] in den weg zat. Zoowel in het drama als in de klucht waren er zeer mooie momenten, die ten zeerste door het publiek werden genoten. Vooral het blijspel [illegible] van het begin tot het einde [illegible] gaande en was een waar lach-succes De volgende avonden Zondag en Woensdag, wanneer het tegen entrée gaat, zal wel voor een uitverkochte zaal gespeeld worden.

### Koloniale Raad.

In de zitting van den Kolonialen Raad Donderdag avond gehouden werden de volgende wetsontwerpen, waarvan wij in dit nummer de *memories van toelichtingen* hebben opgenomen, *aangenomen* 1o. tot bestrijding van heling; 2o tot wijziging van het wetboek van strafvordering (Verbod van toelating van jeugdige personen op strafzittingen en regeling van het verstek) 3o. tot verlenging van den termijn van aangifte van geboorte in de buitendistricten 4o tot wijziging van de quarantaine verordening 5o. tot aanvulling van de Algemeene Politiekeur (verbod van toelating van jeugdige personen tot bioscopen 6o. tot regeling van den invoer en uitvoer van mais, maismeel en tarwemeel.

Daarentegen werd de wenschelijkheidsverordening tot verleenen van een buitengewone subsidie over 1919 aan de R.K. Missie naar de afdeelingen verwezen.

### De Stuijvesant.

De *Stuijvesant*, die 11 Augustus van hier en 16 Augustus van Santo Domingo vertrok, is blijkens een particulier telegram. Donderdagavond alhier ontvangen, op Dinsdag 2 September in Amsterdam aangekomen.

### Geen Vredesfeest.

In een buitengewone bestuursvergadering van het Haagsche Comité tot feestviering bij het sluiten van den wereldvrede, is met algemeene stemmen besloten, het Vredesfeest niet te doen plaats hebben, *sulks naar aanleiding van een desbetreffend verzoek der regeering.*





## HAVEN-NIEUWS

### VAN 23 AUG. — 9 SEPT.

| Schip | Kapitein | Aankomst | van | Vertrek | naar |
|---|---|---|---|---|---|
| *Pd Nederlanden* | de Boer | 23 Aug | Suriname | 27 Aug | Haiti |
| *Lijsefiord* | Gousel | 29 | La Guaira | 29 | Maracaibo |
| *Grove* | Knudson | 28 | Sta Lucia | 24 | Maracaibo |
| *Merida* | Morris | 31 | Maracaibo | 24 | Maracaibo |
| *Caracas* | Hichborn | 1 | Pto. Rico | 24 | La Guaira |
| *Grove* | Knudson | 1 | Maracaibo | 29 | Maracaibo |
| *Matouba* | Habelt | 2 | Maracaibo | 28 | Martinique |
| *Nortonian* | Cormick | 1 | Pto Cabello | 1 | Pto Colombia |
| *Lijsefiord* | Gousel | 5 | Maracaibo | 1 | New York |
| *Bologna* | Souten | 4 | Pto Colombia | 2 | Pto Cabello |
| *Pr Fr Hendrik* | Hoonoot | 6 | Cuba | 6 | Amsterdam |
| *Caracas* | Hichborn | 7 | Pto Cabello | 7 | Pto Rico |
| *Merida* | Morris | 7 | Maracaibo | 9 | La Guayra |

| Schoeners | Aankomst | van | Schoeners | Vertrek | naar |
|---|---|---|---|---|---|
| *Mary Lewis* | 28 | Barbados | *Esperanza* | 19 | Maracaibo |
| *Dolorita* | 28 | La Guayra | *Thema* | 29 | La Vela |
| *Amadeo* | 29 | Aruba | *Bella* | 29 | Bonaire |
| *Lelia* | 29 | Aruba | *Julia Amelia* | 29 | La Vela |
| *Virginia* | 29 | La Vela | *Maria* | 29 | Bonaire |
| *Juanito* | 20 | St Doming | *Lelia* | 29 | Bonaire |
| *Rita Otilia* | 31 | La Vela | *Ibis* | 29 | La Vela |
| *Cleopatra* | 31 | Cdu Bolivar | *Julia Isabel* | 29 | La Vela |
| *Lelia* | 2 | Bonaire | *Electra* | 30 | Bonaire |
| *Edde Therianld* | 2 | Barbados | *Estelle* | 26 | Aruba |
| *Leontine* | 1 | Martinique | *Republica* | 2 | St Domingo |
| *Sirena* | 3 | Maracaibo | *Mary Lewis* | 2 | Martinique |
| *Frieia* | 3 | Maracaibo | *Lelia* | 2 | Aruba |
| *Rufina* | 3 | Aruba | *Amadeo* | [illegible] | Aruba |
| *Favorita* | 4 | Pto Cabello | *Julia Ramona* | [illegible] | La Vela |
| *Maria Leonsita* | 4 | Aruba | *Lelia* | [illegible] | Bonaire |
| *Carlota* | 4 | Maracaibo | *Brandhof* | [illegible] | Pto Colombia |
| *Estelle* | 4 | Aruba | *Recalli* | [illegible] | Bonaire |
| *Lelia* | 5 | Aruba | *Frieta* | 6 | Maracaibo |
| *Comercio* | 5 | Pto Cabello | *Favorita* | | La Vela |
| *Ibis* | 5 | La Vela | *Maria Leoncita* | 6 | Aruba |
| *Segunda Maria* | 5 | Rio Hacha | | | |

# Buitenland.

## Engeland.

Een grootsche ovatie had er in het Engelsche Parlement plaats naar aanleiding van het sluiten van den vrede. Het gold Lloyd George bij zijn terugkomst in Engeland, aan den onversaagden man die in enige jaren opklom van klerk in een advocatenkantoor tot de hoogste positie onder de Engelsche Kroon. Lloyd George, oud en grijs geworden door jaren van werken en onrust, heeft de langzaam gaande machine van Engelsche bureaucratie nieuwe beweging gegeven, heeft de oude, veel pratende mannen aan de ministeries laten werken, en hij is de man geweest van ruimen denkbeelden, de man van actie. Hij als minister van Financiën zag goed in op dien Augustus-vacantiedag, dat het Engelsche bankwezen bedreigd werd door groote gevaren; hij wijgerde toe te staan, dat de Bankact zou worden opgeheven, hij maakte een wet, dat de staat alle wissels, op firma's in Engeland getrokken, à forfait zou overnemen, en redde hierdoor de banken en disconto-huizen uit een hachelijken toestand. Door zijn toedoen werd de „old gang" met Asquith aan het hoofd op zij gezet. Hij zorgde voor betere productie van bommen en kanonnen, die het leger noodig had. Hij dreef door, dat het Engelsche leger met Sir Douglas Haig zich zou stellen onder Maarschalk Foch en heeft ten laatste grijze haren gekregen, om vrede te bewaren in het vredescongres tusschen Wilson, Clemenceau, en Orlando. Ten laatste was het Lloyd George, na de verklaring van den wapenstilstand de „Lords and Commons of His Majesty King George" bewoog te gaan naar de abdij van Westminster, op de knieën te vallen en God te bedanken voor het eindigen van den langen oorlog.

*„Niet ik heb het gedaan; ik ben slechts een werktuig geweest in de handen van een grootere Macht, Die de geheele schepping en het heelal met onverbiddelijke strengheid, met een almachtige, doch ook liefdevolle hand bestuurt."*

Dit waren zijn woorden en zij doen hem eer aan.

## Loonen en Prijzen.

De *Daily Telegraph* verneemt volgens de *N. R. Ct.* uit Milaan: De volksuitbarsting tegen de levensduurte en al de hevige onlusten, die er bij plaats hebben, hebben Italië in een zeer moeilijke positie geplaatst. In honderden steden ontbreekt het aan voorraden en in andere steden vraagt men zich af, wat er gebeuren zal. De regeering spant zich zeer in, om den toestand het hoofd te bieden en Nitti heeft een lange circulaire tot de prefecten en de plaatselijke autoriteiten gericht. In iedere stad en dorp is de gemeenteraad dag en nacht bezig, om een oplossing te vinden van het vrijwel onoplosbaar probleem, de prijzen lager te maken, terwijl de loonen gestegen zijn.

De socialistische organisaties, in plaats van te helpen, maken de verwarring nog grooter, door er aan vast te houden, dat de loonen niet verlaagd worden. In een aantal bedrijven heerscht volstrekte stilstand.

Er is in heel Italië geen paar schoenen meer te koop. Alle winkels zijn uitverkocht of leeggeplunderd, daar iedere man, vrouw en kind in Italië plotseling tot het besef is gekomen, dat bij of zij drie of vier paar schoenen noodig heeft, toen een gedwongen prijsverlaging van 50 procent was aangekondigd. In tal van koffiehuizen en slijterijen te Milaan is geen bier meer te krijgen, daar de tappers weigeren een glas bier voor de helft van den prijs te verkoopen en hun voorraad niet meer aanvullen. De kleermakers weigeren om een pak te snijden, want een manskostuum kost alleen al 150 lire aan arbeidsloon, daar de arbeidsbeurs weigert om de vastgestelde prijzen voor het werk van de kleermakers te verlagen en de winkeliers zeggen dat zij de kleeren niet ten geschenke kunnen geven. De boeren aarzelen om hun producten naar de stad te brengen, daar de prijzen hun onkosten en arbeidsloonen niet goed maken.

Ook in Engeland zit men vast met dat vraagstuk van loonen en prijzen. Prijzen die te hoog moeten zijn, omdat de loonen te hoog werden en loonen, die te hoog moeten zijn, omdat de prijzen niet kunnen dalen.

In het Lagerhuis is hevig gedebatteerd over de noodzakelijke verhooging der steenkolenprijzen. Het arbeidsloon op elke ton kolen is sedert 1913 meer dan driemaal zoo groot geworden, wat ook aan minder werken moet worden toegeschreven.

Maar het gevolg is niet enkel, dat de kolen duurder worden en *alle* producten der nijverheid; het gevolg is nog erger. Amerikaansche en Japansche artikelen kunnen thans goedkooper in Engeland worden geleverd dan Engeland ze zelf kan maken, zoodat de loonsverhoogingen der mijnwerkers al hun kameraden in andere bedrijven tot werkloosheid zullen doemen.

Zóó zijn de gevolgen der dilettanterij, zooals die door veel vakvereenigingen wordt bedreven.

Het is nu al zoover gekomen, dat Amerikaansche kolen over zee en langs den Rijn goedkooper in Duitschland komen dan de Duitsche kolen zelve.

Aan het eind der besprekingen bood Bonar Law aan, de prijsverhooging van zes shilling drie maanden op te schorten, *indien* de mijnwerkers wilden toezeggen, dat zij in dien tijd niet zullen staken en dat al het mogelijke zal worden gedaan om de opbrengst onmiddelijk hooger op te voeren.

Brace beloofde het voorstel aan het mijnwerkerscongres te Kerwick voor te zullen leggen.

## Engeland.

*De Engelsche zwarte lijst* doet op het oogenblik diensten, waarvan degenen, die de lijst hebben opgemaakt, zeker niet hebben gedroomd. Een groot aantal Duitsche firma's in Scandinavië hebben n.l. brieven ontvangen van Engelsche firma's in welke de laatste hen uitnoodigen zakenverbindingen aan te knoopen. Bijna al deze brieven beginnen met den merkwaardigen zin: Wij kennen Uwe firma uit de zwarte lijst.

## Een bekeerd of afgevallen pacifist.

Henry Ford, de Amerikaansche automobielfabrikant en multi-millionair, die zooveel propaganda gemaakt heeft voor den wereldvrede, is — naar het schijnt — door den loop der gebeurtenissen bekeerd tot andere opvatting. De "New York Tribune" had hem onvaderlandslievendheid voor de voeten geworpen, en Ford had daarvoor het blad laten vervolgen. Hij wenschte een hooge schadevergoeding te ontvangen. Ter terechtzitting werd Ford aan een scherp kruisverhoor onderworpen.

Ford gaf toe, dat hij in 1916 gekant was tegen iederen oorlog; hij beschouwde oorlog als moord. Thans echter zou hij er vóór zijn, onverwijld een nieuwen grooten oorlog te beginnen, inden het volkerenbondplan, op een mislukking uitloopt. Het is — zegt Ford — nu of nooit de tijd om den wereldvrede te verzekeren. Indien de oorlog, die zoo juist geëindigd is, niet tot resultaat heeft, dat de volkerenbond tot stand komt, dan is er geen beter oogenblik dan het huidige om den strijd te hervatten.

***

De *„Matin"* verneemt uit Rijsel, dat de Britsche legers begonnen zijn met het vernielen van oorlogsmateriëel, dat te veel zou kosten om naar Engeland terug te brengen. Vierduizend beschadigde auto's zijn bij Ouessant al in een vreugdevuur verbrand. De correspondent van hetzelfde blad te Château Roux seint, dat de Amerikanen daar een aantal aut's verbrand hebben en ook hoeveelheden dekkleeden en beddegoed, die niet naar Amerika meegenomen kunnen worden.

De bewoners uit het district kregen geen verlof om van het materieel te koopen.

Volgens de *Daily Chronicle* wordt een wereldfonds gesticht tot herstelling der kathedraal van Reims. Er zal 25 millioen frank voor noodig zijn.

Ten einde een bewijs te geven van „vrijheid van veroordeelen", heeft de sovjet der stad Tambow besloten een gedenkteeken voor Judas Iskariot op te richten. Vreeselijke verwildering!

Amerika rust op het oogenblik 86.000 ton aan schepen uit voor den handel met Duitschland. Deze schepen vertrokken alle in 't laatst van 1 Juli of in 't begin van Augustus.

## Openbare processie te Berlijn.

Te midden van al het schrikwekkende en leelijke nieuws, dat elken dag uit de hoofdstad van het Duitsche rijk tot ons komt, valt als een verblijdend en verkwikkend licht straaltje het bericht, dat in het hartje der driemiljoenenstad op den Zondag onder het octaaf van H. Sacramentsdag een openbare processie heeft plaats gehad, waaraan werd deelgenomen door duizenden katholieken — vereenigingen en particulieren — die biddende en onder het koorgezang der liturgische hymnen het H. Sacrament volgden. De processie trok uit de kerk van het H. Hart (Herz Jesukirche) te Charlottenburg en bewoog zich rondom de uitgestrekte Lützowplatz — dus ongeveer midden tusschen den Dierentuin of Zoölogischer Garten en de Postdammerstrasse, onder welks geboomte op vier plaatsen keurig versierde rustaltaren waren opgericht, waar met het Allerheiligste de zegen werd gegeven. Ook de duizenden niet-Katholieke toeschouwers toonden door hun houding de voor de katholieken zoo verheven beteekenis dezer plechtigheid ten volle te begrijpen, zoodat deze in de meest volmaakte orde verliep.

## Een negerjacht te Washington.

Wat sinds de dagen, onmiddellijk volgend op den burgeroorlog, niet meer is voorgevallen, deed zich onlangs te Washington voor, waar de politie-reserve moest worden opgeroepen ter onderdrukking van vechtpartijen tusschen blanken en negers. De onlusten waren ontstaan doordat de laatste maanden blanke vrouwen herhaaldelijk door negers waren aangerand. De slachtoffers waren voornamelijk meisjes, die naar de stad waren gekomen om oorlogswerk te verrichten. Bijna steeds wist de dader te ontkomen.

Dit wekte de woede der blanken op. Een paar honderd soldaten en matrozen en meer dan duizend burgers begonnen plotseling 's avonds algemeenen een aanval op de negers, die door de straten gejaagd, uit trams en auto's gesleurd, en ernstig mishandeld werden. Vijftien gewonden werden in de hospitalen behandeld; vele anderen ontvingen eerste hulp aan de politiebureaux, vanwaar zij onder politiegeleide naar huis werden gebracht.

## De oorzaak der onlusten te Hamburg.

Over het optreden der volksmenigte tegen den levensmiddelenvervalscher Heil, meldt de „Telegraaf", dat het volk den worstfabrikant dwong in den kelder van zijn woning rauw kattenvleesch te eten. Daarop werd hij naar de Rathaus-platz vervoerd waar men hem wilde ophangen. Daar het benoodigd materiaal voor deze executie ontbrak, werd Heil in het water geworpen. Hij wist echter naar den overkant te zwemmen en te ontkomen.

Daarna trok de menigte nogmaals naar de worstfabriek, waar zij den meesterknecht uithaalde. Deze werd op een wagen door de stad gereden en mishandeld. Hij moest onderweg voortdurend van de bedorven worst eten.

## Amerika.

*De Zondagsrust* zal op de Amerikaansche Marine streng worden doorgevoerd.

Daniëls, de minister van Marine, heeft bepaald dat op de schepen des Zondags geen enkele noodelooze arbeid mag worden verricht, ook geen inspecties.

Voor de godedienstoefeningen moet steeds een salon of gepaste ruimte beschikbaar worden gesteld en ingericht.

De muziek moet desgewenscht haar medewerking verleenen en tijdens de diensten moet op het geheele schip de stilte worden bewaard.

Als er geen aalmoezenier aan boord is, moet een priester of predikant worden uitgenoodigd van andere schepen of uit de havenplaats een.

## Engeland.

— Van de te Scapa-Flow gezonken Duitsche schepen zijn 21 gelicht n.l. de Baden, de Emden, de Frankfurt, de Nürnburg, en 17 torpedojagers. Van de overige denkt men alleen de Hindenburg nog te kunnen redden 53 vaartuigen zijn echter totaal verloren.

## Christendom en Bolsjewisme.

De Gouverneur van Connecticut heeft zich in een oproep gewend tot al degenen, die „aan een God gelooven en zijn heerschappij liefhebben" om hen aan te sporen tot het houden van een vasten- en biddag ten einde daardoor den zegen Gods af te smeeken, alsmede de bevrijding van den schrik van het Bolsjewisme. De Protestantsche gouverneur handelt dus geheel in den geest van Paus Benedictus XV, die het Bolsjewisme een geestelijke ziekte heeft genoemd, tot afwering waarvan alle geloovigen zich in het gebed dienen te vereenigen. In Rome en in vele andere diocesen van Italië zijn reede zulke vasten- en biddagen gehouden.